„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 103. У Новом Саду у уторак 4. јула 1889. ГОДИНА XXIV.

ПОЗИВ.

Српском учитељству у митрополији карловачкој.

Прошле године појавила се жеља у српском учитељству митрополије карловачке да се удружи на материјалном пољу. Учитељство је вољно, да удруженом снагом оснује овде у Новоме Саду конвикт (благодејаније) за своју децу — а ако средства допусте и за другу децу народну — која се уче у овдашњим школама. Та жеља избила је и на јавност и учитељство предусрело ју је врло симпатично и одушевљено, те се на ту цељ приредише и неке забаве; а г. Гавра Путник равнајући учитељ румски, као први покретач те идеје, спремио је за то и предлог, који је изишао прошле године у IX. свесци „Новог Васпитача“, а отуда је прештампан и у другим нашим листовима.

По међусобном договору састало се овде у Новоме Саду 22. јуна (4. јула) о. г. неколико учитеља из места и околине и образовао се приређивачки одбор, који ће овамо позвати све српско православно учитељство и мушко и женско из митрополије карловачке, без разлике на којој и каквој школи ко служи (основној, стручној, средњој, вероисповедној, државној или комуналној) на братски састанак, на којем ће се утврдити правила и начин за тај конвикт.

Приређивачки одбор прихватио је поменути предлог г. Гавре Путника за основ расправе и износи га ево са малим изменама на углед учитељству, да га пре састанка проучи и по том спремно дође са својим предлозима на коначно решавање.

Пошто смо добили дозволу од овдашње политичне власти, да се можемо тога ради овде састати, то овим позивамо амо у Нови Сад сву браћу српске православне учитеље и сестре учитељице из митрополије карловачке, без обзира на којој и каквој школи служе, да изволе доћи **у понедељак 24. јула (5. августа) о. г. пре подне у 8 сати у дворану српског народног позоришта**, да се као браћа и очеви пријатељски и озбиљно поразговоримо и правила утврдимо о предмету, који дубоко засеца у срећу и будућност наше сопствене деце.

Ми радимо за благо и напредак васколиког народног подмлатка, па смо тим више, као учитељи, упућени и позвани, да бригом и радом око бољитка своје деце, па онда и примерном децом својом утичемо морално на бољитак народног подмлатка.

Дакле до сретна виђења драга браћо и сестре!*)

У Новоме Саду 2. (14.) јула 1889.

За приређивачки одбор:

Ђ. Милић, перовођа. **Арк. Варађанин**, председник.

Умољавају се п. н. уредништва српских листова, да изволе овај позив заједно с предлогом у својим листовима отштампати.

САБОР — НЕВЕРА.

V.

У историји ратовања има забележена два три необична случаја. Бивало је, да два одељења усред међусобне борбе малакшу, попусте и отпочну у један исти мах један од другог — повлачити се.

Такав је случај наступио и на сабору 1879. године. После оног судара, кад се водила борба о томе: да ли да буду свештеници у општинама природни председници или не, опазило се јасно повлачење с обе стране.

Опозиција, коју су водили свештеници и др. Светозар Димитријевић, већ није више показивала дотадању енергију. То повлачење није било нагло, него постепено. Кад је дошла на ред уредба о уређењу епархија, опозиција је у генералној дебати изнашала до душе сву ништавост те уредбе; доказиваше, да је саборски одбор, кад је доносио ту уредбу, одустао од духа прошлих сабора, тврдила је, да саборски одбор није унео у ту уредбу начело онога сабора, из кога је поникао, али је само мали део опозиције гласао за то, да се та уредба врати одбору натраг. Доцније, у току специјалне дебате, поклекао је један део опозиције сасвим. Да је то тако, осведочићемо се, кад буде реч о §§. 60. и 61. те уредбе.

Овоме попуштању опозиције узрок је тај, што је противна страна употребљавала сва средства. И ако не у сабору, али су на сваком другом месту говорили опозицији: „Ако не попустите сад, онда је цела автономија у опасности.“ А др. Полит је излазећи из сабора, (кад је пропао предлог о природном председништву свештеника) узвикнуо једном од вођа опозиције: „Ево вам акта и вођство, па од сад ви радите. Ми читаве ноћи не спавамо а ви из хеца рушите што ми удесимо.“

Но и на другој страни показало се у онај исти мах неко уступање и бојажљиво попуштање. Неки од оних посланика, који су при првој уредби гласали са саборским одбором, при другој уредби (о епархијама) постадоше већ много „енергичнији и слободоумнији.“

И сам др. Полит почео је да се боји за свој ауторитет у народу. И ако није донела „Застава“ тачан извештај о седници у којој је била реч о томе, да се „очува автономија“, али да попови буду природни председници општина, ипак су се прочуле по народу речи, које је у сабору Панта Поповић подвикнуо Политу и Максимовићу: „Ви хоћете републику, али са кнезом на челу.“ Наопако, шта ли ће Полит онда, кад га види народ, где је обукао мантију, па кади одреда предлоге саборског одбора?! Тргао се дакле и др. Полит нешто натраг, али треба видети како.

Има политичара, који кад виде да им је ствар у опасности, неће до душе напустити ствар, али је изнесу у врло благом, врло питомом облику. Др. Полит је учинио обратно. Он је напустио ствар, и хтео је да је напусти, али да се то не би у народу приметило, он је био у форми врло — оштар. И ко је слушао др. Полита беседити, кад је била реч о епархијама, тај је морао у један мах мислити, да је др. Полит најрадикалнији на целом сабору. И опет је зато др. Полит у самој ствари — газио и даље по блату реакције.

На пример: — Устаје др. Полит те оштрим гласом напада на саборски одбор. „Не може а да не изнесе своје жалење: што је и овај саборски одбор, **као и досадањи сабори** мимоишли два начелна питања. Та су питања: о редукцији епархија и о избору епископа.“ (Види „Заставу“ број 148., год. 1879.) Овде је дакле др. Полит не само радикалнији од саборског одбора, него и од свију доондашњих сабора. Но поред свег тог радикализма, др. Полит у истом говору „мисли да после оног исцрпљивог и изврсног говора Нике Максимовића неће нико порицати, да је предлог саборског одбора погодио струју, правац и дух наше автономије.“ (Види горњи број „Заставе“.)

Да је овде стало било др. Политу само за тим, да мало премаже своје реакционарно бледило са радикалном свежином, сведочи то, што др. Полит само кука: зашто се не изведе редукција епархија, али ма да је баш уредба епархија на дневном реду, др. Полит ипак не тражи, да се изведе та жељена редукција одмах. Он навађа зашто треба редукцију извести, он предлаже да то други сабор учини, ал само овај не, јер тај треба да усвоји уредбу Нике Максимовића и без редукције епархија.

Др. Ника Максимовић остао је једини сталан. Он је знао шта хоће, а знао је и то, с ким има, на жалост, посла. Зато се није ни мало пренемагао. Отворено је рекао у генералној дебати као известилац уредбе о епархијама, да „... и обзирући се на жеље епископата, у колико су те жеље у саборском одбору изражене, зготовљена је ова уредба.“ Кад је говорио Ника Максимовић о надзорништву школа, рекао је ово: „То је враћање чак у прошло столеће, али се учинило с тога, што се увиђа, да је та установа од користи.“ (Види 148. број „Заставе“ од год. 1879.)

Најмање је дакле Ника Максимовић бранио уредбу о епархијама с тог гледишта, да је она скроз у духу наше автономије, па опет је зато говорио др. Полит, да је тај предлог „погодио струју, правац и дух наше автономије“, а Миша Димитријевић завршио је свој говор овако: „Изјављујем, да предлог, који је по мом мњењу из духа наше автономије проистекао, за основ специјалној дебати усвајам.“ (Види горњи број „Заставе“.)

У идућем чланку, кад буде реч о специјалној дебати уредбе о епархијама, видеће се, да л' није та уредба садржавала параграфе, који отворено газе чак и саборско устројство. И опет у начелу није се имало шта — оспоравати.

Шта се ради у Бугарској?

Софија, 26. јуна 1889.

Ја сам вам већ писао, какве су прилике у Бугарској и да нема изгледа, да ће се садашње стање тако брзо изменути. Несрећна Бугарска постала је „врзино коло“, у ком се кују свакојаке интриге. Кобург је потпуно уверен, да он неће своју династију у Бугарској утврдити, нити се на дуго време ту учврстити. Он није друго, до ли оруђе у туђим рукама, а цел је, да пркоси Русији. Он постизава те своје цели и оперира врло успешно. Сад му је главно, да нађе богату невесту и да се ожени, док је још на бугарском престолу

ЛИСТАК.

АЈДУЦИ У СРБИЈИ.

У Србији се опет намножише ајдуци; управо, што је гора веленија, тим су дрскији. Сви ови ајдуци остали су земљи у аманет још од напредњачке владе. Ти су ајдуци скоро искључиво побегли робијаши, а побегли су за време напредњачко. Да би се видело шта је у ствари, штампаћемо прво укратко званичан извештај владе о ајдуцима, па затим један извештај о ајдуцима из Пореча. Овде ће се јасно видети у чему је ствар. Видеће се, да дрскост ајдука произлази отуда, што је народ у Србији ненаоружан, и све дотле неће бити боље, док се народу, народној војсци не изда пушке и то добре пушке — острагуше. Кад то буде, онда неће тај народ таманити вуци ни медведи, Арнаути ни ајдуци. Радикална влада која је показала да уме озбиљно да тражи корените лека сваком злу, треба то да учини и овом приликом. У осталом, оно последње место у владином извештају, које говори да ће неке нужне мере против ајдука моћи тек скупштина узаконити, те ће мере без сумње бити у томе, да скупштина реши, да се народу, односно народној војсци изда опет оружје. Без тога заиста никуд ни камо.

* * *

Извештај о ајдуцима у званичним новинама гласи у главноме овако:

Ајдука има у ужичком, подринском ср. азбуковачког, београдском, пожаревачком, крајинском и црноречком округу, а у самој унутрашњости има само у краљевском срезу један. Они су бројно распоређени овако: у ужичком има 13, у пожаревачком 11 ајдука и једна ајдучица, у ср. азбуковачком округа подринског два позната, и са њима један непозват, у крајинском 4, на тромеђи Ресаве, Хомоља и Подгорца 3, у црноречком 8 са којима се у друштву виђају и тројица из Бугарске.

У врагујевачком и рудничком округу нема ајдука, а она два скорашња догађаја у Јагњилу и Мајдану дела су ајдука из београдског округа, које је потера са потајницима растерала.

Сви скоро ајдуци у поменутим окрузима су одбегли робијаши и осуђеници, нарочито они у пожаревачком и ужичком округу.

Сви су овде напомевути ајдуци, уцењени, и влада је предузела најенергичније мере да се похватају или побију. Свуда су наређене потере, потајне чете и страже, жандармерија је ивасла на места где је за то потребно било, па су, где се потреба за то показе, и дотична одељења војске стављена начелствима на расположење тако, да ће се моћи овом злу врло скоро са свим стати на пут.

Осим ових ајдука, које је садашња влада скоро све затекла у гори, било их је још у ћупријском округу који су од чести побијени, од чести похватани.

Досадашњим радом садашње полицијске власти, којој је и жандармерија за помоћ послужила:

убијено је 6 ајдука у ћупријском округу и околини, и то: Јанко — Суља — Пауновић, из Жидиља, Петар Бљежић из Домуз-Потока, Павле Станковић, из Жидиља, Никодије — Кода — Марјановић, Тодор Цветковић и Јосип Бугарче, а ајдук Димитрије из Горње Мутнице ухваћен је жив, и сад је под судом.

Убијен је у црноречком округу Виден Радосављевић, из Леновца, друг ајдука: Нинка Митовића и Наче Милошевића;

Ајдук Петар Јон — Јанкуца, — у црноречком округу, из Кривеља, предао се власти 20. маја ове год.;

Ајдук Стојадин Ђурић, из Сувога Дола, окр. пожаревачког, убијен је у потери почетком јуна ове год.;

Ајдук Богосав — Вучићевић — Зељовић, из Бачисвице ср. пожешког округа ужичкога, предао се власти среза пожешког пре 4 дана.

Осим тога ушло се у траг тројици ајдука и позвати су на аустро-угарском земљишту, где су и сад у затвору.

На послетку да би се од сад искључило бегање с робије и из затвора осуђеника, који чине главни и скоро једини контингенат ајдучви, влада је предузела најозбиљније мере, од којих се неке већ приводе у дело, а друге су због природе своје остављене за прву законодавну скупштину.

* * *

Приватан извештај из Пореча гласи:

„Станисав Здравковић и Живан Станојевић из Рготине, Никола Дувић и Никола Стојимировић Чоконара ајдуци, напали су прво у јуну на Стојана Живковића из Копривнице, па на Манојла Јовановића, механџију из Глоговице, где су и касу обили и опљачкали. Затим дођу у Танду и 11. о. м. нападну на механџију и наруче Јовану Пипићу механџији и председнику општине у Горњанима, да ће код њега доћи. И истога дана одма по поруци и дођу у Горњане. И ако је Пипићу наручено, и ако је Пипић председник општине, и ако је била недеља, ова четворица у по дана упадну у механу у којој је било 30—40 сељака, опале 20 до 30 метака из пушака и револвера, викну на присутне сељаке да седе мирно и да не излазе из механе. Двојица оду у собе, нађу касу, обију је, опљачкају а облигације запале. Од друге двојице, причају, један седи у механи, те не да људима да излазе на поље, а други стоји пред механом, и утерује у механу сваког, ко прође туда. Кад су опљачкали Пипића, изиђу из механе и оду кући попа Марка Швабића, однесу му ствари у вредности до 50 дуката, и како чујемо, у готовом новцу 60 дуката. Узму попову хармонику, свирајући и пуцајући кроз село, изађу ван села и оду. Све је ово било у недељу, кад су сељаци у селу; све је то било у подне, и нико не потеже ничим у одбрану опљачканих; истина избачено је неколико пушака у Горњанима за ајдуцима, али нико није погођен. Каква је то вураж од тих ајдука — то је непојмљиво, да они свирају кроз село у хармонику, пуцају и праве ларму сабљама; да то гледа свет с брда, који на ту ларму изађе из салаша, и од одбране и потере за њима — ни помена. На питање одговарају, да оружја немају.

Ти ајдуци су наручили трговцима у Д. Милановцу, да ће им доћи, да им даду онај сувишак, што су га од народа поузимали. Ти ај-

и док се назива „књаз бугарски“. Мати његова Климентина већ је покушавала и тражила му невесту, али се до сад није још ни једна нашла, која би хтела да му буде дуго супруга, а само на кратко време књагиња бугарска, јер поред свог кривог писања неких новина у свету, свако верује, да ће Кобург пре или после отићи из Бугарске. Мајка Климентина уз све то игра још једну улогу. Она служи као оруђе и посредница католичке пропаганде, коју унапређује, од исте велике своте новаца прима, нешто на саму пропаганду троши, а нешто бугарске прваке поткупљује, али по свој прилици повећи део тих новаца иде на подмирење трошкова, које је до сад имала.

Осим тога има и разних других чуда у несрећној Бугарској. Сад има на стотине Бугара, који друго не раде, него граде разне планове. Сваки од њих има за Аустрију, Енглеску, Италију па и Турску готове предлоге, како би се могла Русија победити, и како је Бугарска тако важан фактор, на који се мора Европа освртати. Турцима доказују, како су Руси заклети непријатељи турске царевине и бугарске слободе. Они се данас не стиде и то на рачун својих планова тврдити, како су Бугари по свом пореклу сродни с Турцима и како су они монголског а не словенског порекла. У својим плановима доказују они, како би Бугари и Турци, кад би своју снагу ујединили, могли Русији на увек пут у Цариград препречити, па за тим, како би сложни Бугари и Турци могли опет Србију и Грчку завојевати и разделити. По бугарским плановима морала би Турска не само Кобурга признати, него Бугарима у свему на руку ићи. План о војничкој конвенцији између Бугарске и Турске познат је још из времена док је Батенберг у Бугарској био. Но Турци познају врло добро Бугаре, па им се само ругају.

Таких планова има доста и у Бечу растурено, где се Аустрији саветује, да Србију поседне и да што скорије у непосредну везу с Бугарском ступи, јер би само на таки начин била Аустрија од Русије обезбеђена. Има ту још којекаквих планова, који се у Бечу, Лондону, Берлину, па и у Риму нуде. Бугари у осталом данас лажу тако, да и сами у те лажи верују.

Сам народ бугарски и оно родољуба, што има, налази се у великој забуни, очајању и невољи, па не зна шта да ради. Али како је свак у стези, не сме нико ни да писне, и овако, како је, остаће још дуго, јер нико не мисли нит на том ради, да се стање поправи. Нико ником не верује и један против другог интригира. Сад су Бугари у великој бриги, што су се српске ствари опоравиле и што се Русија Грцима зближила. Кобург је отпутовао у унутрашњост, камо је отишао и Стамбулов.

К.

дуци дају и новац на кога наиђу, говорећи: ово су напредњачке паре, док међутим, баш Пипић и поп Марко то су прваци радикалне странке у поречком срезу, а Пипић је био и радикални посланик на зимушној вел. народној скупштини.

Но сва ова чуда и покоре, неће бити да чине све горе речена четворица, него како их свет разликује, који их је виђао, има овде још петорица, који су Власи, па да и српски говоре, јер ови односе чак и сукно и одело и капе мењају са сељацима. Поред ове деветорице још су овде и друга четири ајдука, које предводи Јован Лалић из Рановца чувени ајдук. И тако их има 13, а врло је вероватно да их има и више. Сви они наоружани су остругушама. карабинима, сабљама, револверима; фишеклије су им налик на оне бугарске, што се носе као ленте о рамену.

Начелник сремски је одма по првом случају са председницима општина изашао на опљачкана места, растурао патроле и сам лично ишао у потере, али без оружја неће, бога ми, ни сам сељак голих руку да насрне у очигледну пропаст, јер су поменути ајдуци наоружани до зуба, и то врло сигурним оружјем. Капетан је тражио оружје и послате су му предњаче. То није никаква пушка и никако оружје за потере. Јер начин и поступак ових ајдука при похарама тако је дрзак и нечувен, да човек не може веровати. Касе обијати секирама по два и више сата времена (које на сигурно обивају), да људи слушају, гледају и знају да се то и у сред села и у по дана ради, — то је све непојмљиво, али се мора одгонетути таква кураж, јер знају да је свет ненаоружан.

Политички преглед.

Из делегација. 1. јула, у суботу, била је завршна седница угарске делегације. Министар Калај захвалио се делегатима, што су били и овом приликом предусретљиви према заједничкој влади, што другим речима значи, да су све одобрили, што је заједничка влада тражила. Председник Зичи захвалио се најпре делегатима, што су га помагали у „тешком му послу“, а то је опет, што му нису отештавали посао као председника, а после заједничкој влади, што је изилазила делегатима на захтевање са податцима и разјашњењима брзо на сусрет. Најпосле барон Николић захвалио се Зичију, као председнику, што је онако лепо руководио седницама.

Војене вести из Русије. Из Петрограда пишу: У овдашњим војним круговима из дана у дан све већма указују на потребу што бржег умножавања пољске артилерије. Ових дана донеше „Новости“ чланак из пера једнога вишег официра, у коме се овоме захтевању на најекватантнији начин даје израз. Писац чак тврди, да је Русија односно пољске артилерије далеко изостала иза својих суседа, и уверава, да је Немачка пролетос за толико повећала своју артилерију, да на сваки батаљон долазе по 4 топа; у Аустрији опет на сваки батаљон долазе преко 3 топа, а у Италији 3 до 4. Све државе повећале су знатно последњих година пољску артилерију, само Русија за ових последњих десет година није ништа учинила у том погледу. За пешадију спремљен је већ нови стрељачки прогис и неколико пукова са свим су извежбани по њему. По том новом пропису, који се већ поступно уводи, ограничава се систем пуцања на великом одстојању. Овдашњи ауторитети мишљења су, да би данашњу пушку ваљало заменити новом мањега калибра — али ипак не магацинком, — међу тим овака промена оружја у сво доба било би и опасно, а и стала би државу великих новчаних жртава. Па ипак учињен је предлог о завођењу нове пушке. Лист „Свет“, који је у опште у војним питањима добро обавештен, донесе пре неки дан ову вест: Влада намерава, да за нашу пешадију изради у Француској нове пушке, и један немачки лист чак доноси, да се већ воде преговори о томе са Француском, која је с највећом готовошћу поднела своју понуду.

Народна просвета.

Матица Српска.

Састанак одбора за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Коњевића 28. јуна (10. јула) 1889.

Коста Драгосавац, члан „Матице Српске“ из Слобоштине, предлаже, да од књига, што их издаје „Матица Српска“ из задужбине Петра Коњевића, сваке године једна књига буде календар.

Из разлога, што „Књиге за народ“, до утврђеном програму, морају доносити таква поучно и забавна дела, која ће наш народ подизати и снажити морално материјално и која ће га поучавати, како да чува и негује здравље своје; из разлога што се календар не би могао продавати по 10 нов. а. вр. а сувише још што томе на путу стоји и уговор, који је ради издавања тих књига склопљен са књижаром браће Поповића — не прима се споменути предлог.

В. Димитријевић подноси за „Књиге за народ“ дело: „Дуван је отров“, које је он израдио по Арпаду Тереку.

Издаје се на оцену члану А. Варађанину.

Мита Нешковић моли, да му се на рачун одређене му награде изда 30 фор. а. вр. за спис му „Аманет Српкињама“ Примио је већ досад 30 фор. на рачун тог свог посла. Одобрава му се 20 фор. а. вр.

Мита Калић моли, да му се примљено дело „Српски књижевници“, I. штампа што пре, да би се могло још ове године употребити за школу.

Према тој молби одређује се, да споменуто дело уђе у 28. свеску „Књига за народ“.

Аркадије Варађанин јавља, да је прочитао сва три дела М. Д. Дејановића с натписима: „Увод у науку воћарства“, „Производ подлога за калемљење племенитих воћака“, „Калемљење воћака“ са сликама, оцењивач налази, да су ти списи добри и поучни за народ, препоручује их да се приме за „Књиге за народ“, али да би ваљало, пре него што у штампу уђу, језик у њима дотерати и поправити.

Према том мишљењу примају се сва три дела за „Књиге за народ“ и писцу се одређује за прво дело 12 фор. а за друго и треће дело 20 фор. а. вр. по штампаном табаку.

За поправљање језика умољава се члан Аркадије Варађанин.

Вести из места и са стране.

„Хрватска“ забрањена. У Троједници се десио случај, који баца најцрњу сенку на правосуђе. Државно одветништво забранило је даље излажење политичког опозицијоног листа „Хрватске“. Ова најтежа казна, која се може десити једном листу, а то је осуда на смрт, извршена је без истраге и без преслушања. Но најглавније је то, што у Троједници нема закона, који дозвољава, да се једном политичком листу због његовог писања може забранити излажење. Такав закон постојао је пре у §§. 29. и 252. казненог закона, но та два параграфа укинута су параграфом 30. штампарског закона. Тај §. 30. штампарског закона вели изрично, да се §. 29. и §. 252. казненог закона стављају ван крепости. Троједнички штампарски закон укинуо је дакле изрично оно, што се сад учинило према „Хрватској“. Па чиме се брани државно одветништво? Оно вели, да је „Хрватска“ узносила Русију, а омаловажавала нашег савезника Немачку. Ту скоро изишао је у „Хрватској“ чланак: „Швабе и Руси“, који је чланак конфискован, а за тим је изишла забрана, по којој „Хрватска“ не сме више излазити. Државно одветништво правда свој поступак §. 1. штампарског закона, који вели дословце ово: „Свако је властан мисли своје, у границама закона, путем штампе слободно изјављивати и распростирати.“ — Државно одветништво тврди, да „Хрватска“ није у границама закона своје мисли, изјављивала, дакле — нема права излазити. Овако титрање са тумачењем параграфа тешко да је игди било. Ако се лист огреши о закон, има прописане казне, али као што смо напред видели, не само да троједнички закон не познаје као казну смртну пресуду над листом, него је закон изрично ту казну подигао, дакле забранио, а и ван тога не би било слободно онако наопачке тумачити §. 1. штампарског закона. — Но ми се још надамо, да ће виши судови оборити ову незаконити забрану, јер ваљда није тек дошло дотле, да и тако што може остати као „правоваљано и законито“ у крепости. У осталом ми ћемо пратити даљи развитак ове заиста жалосне ствари.

Страшан дан. Ми смо у броју од прошлог петка донели, да је Фалб тај петак одредио за страшан дан. И Фалбово се прорицање испунило, само не код нас, већ у Аустрији и у Немачкој. Тако јављају из Рајхенберга, да је у овдашњој околини 30. јуна било ужасне буре са ледом, крупним као голубије јаје. Усеви и воћке јако су страдали. На хиљаде воћака, пуних рода, ишчупала је олујина. Каква је олујина била види се из тога, да је стогодишње брестове из земље чупала и обарала. Са многих кућа разнела је кров и на стотине телеграфских мотака поломила. Из Тропаве јављају, да је онде око поноћи са петка на суботу било буре са провалом облака. Из Прага пишу, да је у Вагштадлу било такође провале облака. У Лајтмерици уништено је све воће; многе куће поплављене су и на хиљаде прозора полупано. У Саксонској грозно је пострадала варош Мране. На хиљаде прозора су полупани, кровови разнесени и сокаци поплављени. Лед је уништио све усеве. У Пруској било је такође на више места непогоде; тако је било у Спрембергу и у Стетину. У селима Бруну, Мерингену, Крекову и у Степелицу изгореле су у пољу крстине. При олујини муња је запалила једну, па се онда ватра раширила на све стране. — Данашње пештанске новине, које нам вечерас стигоше, јављају, да је и у пештанској, а још више у будимској околини било јуче у недељу таке олујине и буре, какве онде нису скоро запамтили.

Трговина.

= **Нови Сад** 3. (15.) јула. На нашој житној пијаци је јуче у недељу живље ишла житна радња него што то досад беше. Довежено је шенице, јечма и кукуруза, сва су та зрна брзо продана са напредном ценом. Зоби не доспева никако на пијацу, пештанска се потрошња из магазина подмирује. Цена је рани била јуче, а и данас је ова: Шеница стара 7 ф. 70—80 н., нова шеница 7 ф. 40—60 н. Јечам 5 ф. 50 н. Зоб 5 ф. 20 н. Кукуруз 4 ф. 50 н. Све од 100 кгр.

Брашно је за сада по старој цени и троши га се задоста.

Радња са остали производи незнатна.

Време променљиво ветровито. Вода у Дунаву од Пожуна до Оршаве опада. Тиса од Сегедина до Турског Бечеја опада; под Тителом стоји на једној мери. Сава под Митровицом опада.

*

У **Будимпешти** 1. (13.) јула. Шенице задоста нуђено; живахна воља за куповање; тенденција чврста; покрај промета од 30.000 м. ц. цена са 5 до 10 нов. поново порасла. Са осталим зрном слаб промет, цене су чврсте. Плаћана шеница потиска тешка 81. 8 ф. 55 н. 80.5 8 ф. 50 н. 80. 8 ф. 50 н. 79 5 8 ф. 40 н. 78.5 8 ф. 35 н. Пештанска 79.5 8 ф. 30 н. 78 5 8 ф. 20 н. Бачка 79.3 8 ф. 32 и по н. Банатска 78.5 8 ф. 10 н. Бечејска 80. 8 ф. 32 и по н. Потиска нова 77.7 8 ф. Све на три месеца.

Кукуруз 4 ф. 80—4 ф. 82½ н. за готов новац.

Шеница за јесен 8 ф. 21—8 ф. 25 н. Кукуруз за мај-јуни 5 ф. 37—39 н. за јули-август кукуруз 4 ф. 90—4 ф. 92 н. Зоб за јесен 5 ф. 5 ф. 86 до 5 ф. 88 н. Репица кол за август-септембар 18 ф 22 и по н. до 18 ф. 30 н.

Најновије вести.

— Оптужба против Буланжера готова је. Не само да му подмећу преступ против сигурности државе и заверу, него и прљав злочин — дефраудацију. — Из овога ће сваки видети какви су Буланжерови противници и осудиће их, пре но што они осуде Буланжера.

— Јављају из Прага: Новоизабрани посланици младоческе странке састали су се јуче и образовали клуб. После тога одмах су изабрали депутацију, у коју су ушли као чланови: проф. Тилзер, др. Вашати, др. Е. Грегр и сељак Сајнер, а која треба код намесника Крауса да изради, да се својим путем и начином побију речи, о којима је пронета вест, да их је цар изговорио пред Фандерликом, као чланом делегација приликом последњег обеда, приређена у почаст делегата, ако те речи цар није изговорио; ако их је пак изговорио, онда нека се намесник постара, да изнесе меродавним круговима верну слику о изборима у Чешкој, како би се исти кругови уверили о лојалности и политичкој зрелости чешких бирача. (Новине су донеле, да је цар пред Фандерликом изјавио сажаљење, да су се чески бирачи дали завести фразама младоческих кандидата. Пр. уред.)

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 3. јула у вече.)

Будимпешта. Министар унутарњих послова гроф Телеки изабран је у Најшомкуту једногласно за посланика.

Будимпешта. Палата фрањо-угарског осигуравајућег друштва изгорела је сасвим.

Париз. Дан освајања Бастиље свечано прослављен у Паризу. На прозорима патријотске лиге били истакнути транспаренти са сликом Буланжеровом. Силан се свет искупио пред том сликом и демонстровао.

Кладно. Ноћас ухапшено је 36 особа због скупљања, јер је скупљање у гомиле због бивших изгреда забрањено.

Исправак.

У IV. чланку „Сабор — невера“ поткрале су се две знатније погрешке. На једном месту стоји, да због већег броја оних који се саветују, изађе кад-тад неприлика а треба да стоји кад-кад. Даље стоји на једном месту, да на том сабору беху искључени толики „либерални“ великани, а треба да стоји, искупљени.

ПОЗИВ

у седницу књижевног одељења „Матице Српске.“

Позивају се сва гг. чланови књижевног одељења, да изволе доћи на састанак књижевног одељења, који ће бити у уторак 4. (16.) јула о. г. у 5 сах. после подне.

У Новом Саду 28. јуна (10. јула) 1889.

Председник „Матице Српске“:
Милош Димитријевић, с. р.
кр. саветник.

Јавна благодарност.

Госпођа Христина удова Контића обдарила је нашу цркву пре плаштаницом а сада о Духовима врло лепим позлаћеним рипидама, те учинив тиме добро и благоугодно дело стекла је признање целе ове срп. прав. црквене општине, на чему јој се овим од стране овомесног црквеног одбора изриче најтоплија благодарност. Нека је свемилостиви обаспе свом милошћу својом и нека јој дарује дуг живот са крепким здрављем на дику и корист своме народу.

Из седнице црк. одбора држане у Инђији 25. јуна 1889.

Никола Јовановић, перовођа. **Димитрије Божић**, подпредседник.
Радослав Марковић, администратор парохије.

Јавна благодарност.

Свима сродницима, пријатељима и познаницима, који су учествовали при погребу наше незаборављене јединице Марине, а нарочито свештенику г. Стеви Бошковићу који је из почасти чинодејствовао при погребу наше незаборављене покојнице, изричемо овим јавну благодарност.

Вршац 1. јуна 1889.

Ожалошћена породица
Косте Г. Гавриловића.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на два учитељичка и једно учитељско место у Меленци.

Са сваким од тих места скопчана је годишња плата од 500 фор. а. вр., слободан стан и огрев.

Дужности су прописане школ. уредбом, осим тога су дужне учитељице предавати ручни рад, а учитељ у цркви појати.

Од проситеља се иште да су по школској уредби оспособљени и да имају испит из мађарског језика.

Рок стечају је шест недеља од дана првог увршћења овог стечаја. Молбенице се имају школском одбору поднети.

Из седнице школ. одбора држане у Меленци 11. (23.) јуна 1889. год.

Паја Таназевић, перовођа. **Ђока Николић**, потпредседник школ. одбора 1—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.